

Biserica și Școala

Revista bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

REȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria :
an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate :
an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANA în ARAD.

Trei Ierarchi.

Spiritul face viu.
II. Cor. 6

Lăsat-a Mântuitorul lege mântuitoare omeni-
lege luminătoare de minți, lege încălzitoare
nimi și fericitoare de neamuri.

Dar, născut întru păcat, omul nu odată s'a
rs la slăbiciunea sa primitivă, sub a cărei im-
a izbit în adevărul mântuitor. Cu atât mai
ros însă adevărul s'a curățit, a strălucit și stră-
ste, înălțându-se din noianul de patimi și slă-
mi, de răutate și rătăcirii; cu atât mai sus se
a eroii Cuvântului, mărturisitorii și propaga-
lui, printre oameni.

Momente de odihnă sufletească și liniște mo-
momente senine ne sunt, nouă, creștinilor,
P, în cari serbăm aducerea aminte a mari-
slujitori ai Cuvântului, cari cu puterea cuvân-
au ridicat sublimul, în concepțiunea lui religi-
la apogeul concepțiunilor omenești.

Continuatori și următori ai legii, continuăm
lanta tradiție.

Și de această tradiție, a însuflețitei serbări
ei celor trei mari Ierarchi ai ortodoxiei, Vasi-
Grigorie și Ioan, se leagă pietatea și recu-
nța credincioșilor nostri, îndeosebi prin împre-
ea, că s'au împlinit trei ani de când dieceza
ului și-a găsit șieși cap ales în purtătorul
elui lui Ioan Gură de Aur.

Obștea credincioșilor grăbitu-s'a să aducă do-
de dovoțiune Arhiereului, șă-și exprime recu-
nța și iubirea pentru capul diecezei, care ur-

când tronul arhieresc cu cuvintele: »Pace vouă!
ține cărina păstoririi ce i s'a hărăzit, îndreptând
cu pricepere și energie nava bisericeii, spre țărmi
roditori pentru înaintarea neamului, preamărind
Cuvântul.

Puterea cuvântului și rodnică muncă, sunt devizele
arborate de Arhiereul diecezei Aradului; și grăbit-
au, cu mic cu mare, ca la ziua sa dovezi să dea
că au înțeles cuvântul celui mai mare, reprezentant
al Cuvântului între noi.

Relevând aceste înălțătoare momente, edifică-
toare de suflet, vom căuta să arătăm în cele ur-
mătoare chipul cum credincioșii din centrul diece-
zei s'au manifestat față cu P. S. Sa D-I Episcop
diecezan, în memorabila zi de Trei Ierachi, ziua
P. S. Sale.

„Lăsați copiii să vină la mine“...

În ajunul zilei de Trei Ierachi, Duminecă după
amiaz, s'a ținut la școala noastră de fete din Arad — în
onoarea zi-ei P. S. Sale — o serbare declamatorică
muzicală, la care a binevoit a particita P. S. Sa, adre-
sând elevelor, conducerei școalei și numărului public
asistent, prețioase sfaturi, pentru creștere și educa-
țiune. P. S. Sa a fost însoțit de fruntașii vieții noastre
publice și bisericești.

În ziua de Trei Ierarchi a oficiat P. S. Sa servi-
ciul divin în capela curții episcopoești, asistat de P. O.
D. George Popovici și diaconul C. Lazar. Iar în cate-
drală a pontificat la serviciul divin al sf. liturghii P.
C. Sa R. Ciorogariu, asistat de P. O. D. G. Bodea, A.
Vesalon, V. Olariu, Tr. Vătan și diaconul Dr. T. Botiș.
Corul seminarial a intonat frumoasele noastre cânlări
liturgice.

P. S. Sa, după serviciul divin, a împărțit credin-
cioșilor anafora.

După serviciul divin diferitele corporațiuni și pri-
vași s'au prezentat la curtea episcopoească, pentru a

aduce P. S. Sale urările de bine și asigurarea devotamentului credincioșilor.

Seria recepțiilor se începe cu funcționarii consistoriali, conduși de P. O. D. George Popovici, referent bisericesc.

Urmează corpul profesoral dela Institutul ped.-teol. sub conducerea directorului P. C. Sale D-lui R. Ciorgariu; apoi comuna parohială, sub conducerea P. O. D. V. Beleş, protopop; reprezentanța băncii „Victoria” sub conducerea directorului executiv M. O. D. N. Oncu; tinerimea institutului ped.-teol. prin delegații săi; tipografi lucrători la Tipografia diecezană; și un mare număr de membri ai societății intelectuale.

Tuturora P. S. Sa le-a adresat cuvinte de mângâiere, îmbărbătare, și indemn la muncă, pentru binele bisericeii, progresul neamului și mărirea lui Dumnezeu.

Un mare număr de oaspeți a fost apoi invitat la ospitală masă a P. S. Sale.

La orele 4 d. am. a avut loc, tot din incidentul zilei P. S. Sale D-lui Episcop, în sala festivă a seminarului diecezan, un matineu festiv literar-muzical, arangeat de tinerimea studioasă dela acel institut.

Auspiciile sub cari se desvoltă viața poporului nostru și instituțiile noastre așezate sub scutul bisericeii, sub înțeleapta conducere a P. S. Sale D-lui Episcop diecezan, sunt garanții de un real progres și avem dreptul de a ne mângâia cu cuvântul scripturei, pe care îl vedem trup făcut: „Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale”.

Scopul educațiunii după pedagogia solidarității.*

Pe zi ce trece vedem că viața se complică și că individul devine »un țel în sine însuși“. De unde urmează, că pe viitor trebuie să ne îndreptăm privirile și pașii spre o nouă formă de viață mai interesantă, dar mai grea, care reclamă o dezvoltare mai intensă a individului. Deci, trebuie să ne îngrijim de o nouă educație, care să formeze din copiii de azi niște oameni potriviți cu cerințele noii societăți, după o nouă pedagogie: Pedagogia solidarității sau a integralității sociale.

În pedagogie, ca în orice știință canonică, scopul are prioritate asupra mijloacelor.

Determinarea scopului urmărit de noaua pedagogie, ne va înlesni stabilirea metodelor de întrebuintă, spre a ajunge țelul dorit. De unde necesitatea, că trebuie fixat mai întâi scopul educațiunii. Acest scop nu poate fi determinat a posteriori: nu în jurul său, ci în sine însuși, educatorul va afla idealul către care dorește ca să-și îndrepteze silințele. Cu alte cuvinte, acest ideal nu-i este produs numai de către experie-

ntă; el este rezultatul unei intuițiuni sau al raționament a priori.

Arta educațiunii, spre a se stabili și să reclame examinarea și soluția prealabilă a toarei probleme fundamentale: Care e scopul general și suprem al vieții omenești? Și ce convine pedagogiei din toate punctele de vedere?

Cât timp cineva nu-și va fi stabilit în lămurit scopul final, îi va fi absolut cu tință de a așeză pe niște baze temeinice o rorie filozofică a educațiunii.

Deci, chestiunea fixării scopului educației trebuie să precedeze chestiunii procedurilor metodelor, cari vor permite pedagogiei de folos de ele, pentru însași izbânda educației.

Dacă admitem în pedagogie necesitatea a determina mai întâi scopul educațiunii, naște întrebarea: care va fi acest scop?

Răspunsurile date până astăzi, acestor întrebări, sunt foarte numeroase și felurite.

Fiecare pedagog și-a spus părerea sa, la de Locke, care s'a ferit de a da educației definițiune.

Cu toată diversitatea lor aparentă, sistemele pedagogice mai de seamă pot fi împărțite în clase și anume:

I-a. Din punct de vedere sociologic. Scopurile atribuite educațiunii se deosebesc mai mult sau mai puțin după importanța acordată factorului individual, fie factorului social.

Primei grupe, care a insistat mai mult asupra factorului individual al naturii omului aparțin între alții Kant și Spencer.

Grupei a doua aparțin toți cei cari au insistat mai mult asupra factorului social. Cel mai demn reprezentant al acestei tendințe a fost filosoful determinist Fichte, care zice: »Misiunea educației nu e numai de a forma și de a organiza spiritele în mod individual, ci de a forma pozitivă oameni, destinați a trăi în societate, cu alții“.

II-a. Din punct de vedere psihologic. Aici ne găsim iarăși în prezența a două grupe. Primei aparțin doctrinele care consideră scopul ca unicul scop al educațiunii. Aceste doctrine au sorgintea în pedagogia lui Rabelais, Helvetius și August Comte.

A doua grupă reprezintă doctrinele care au cu diversele lor tendințe.

Pedagogia liberalo-socială nu-și propune scopul suprem al educației achizițiunea științei, perfecționarea fizicului, intelectului și moralității individului. Cu alte cuvinte, punerea în viață a tuturor energiilor sale, în vederea rolului care are să-l joacă în societate, ca om bicentătean.

Spiritul dătător de viață al acestei pedagogii se găsește în germene, în operele lui M. d.

*) Din: „Școala Română“.

și în special în memoriile lui Condorcet, tre Francezi; iar dintre Germani în operele Joh. Frederic Herbart, fondatorul pedagogii științifice experimentale.

Tezele acestei pedagogii liberalo-sociale, care ultimul timp a fost botezată cu numele de »pedagogia solidarității«, se găsesc bine reprezentate și susținute astăzi de: Moncuvrier, Démolins, Marion, Bréal, Guex, Dufmont și de comitetul nostru, Dr. D. Drăghicescu în opera sa »Psihologia individului în determinismul social«.

Sub o aparentă diversitate, toate aceste doctrine liberale sunt pătrunse de același spirit democratic.

Deci, ar fi de dorit formularea unei definiții, care să nu lase în umbră nici pe unul, nici pe celălalt dintre cei 2 factori pe care îi reține istoria și sociologia și care își au fundamentul în natura omenească: individul și colectivitatea.

În general, sistemele utilitare se bizuiesc pe faptul, că pot face abstracție de »liberul arbitriu« aplicând teoria determinismului științific, atât pe etică, cât și moralei.

Dar determinismul absolut în științele morale este inadmisibil și, motivele nu e de lipsă a lui liberă aci. Este știut, că noțiunea libertății pentru noi e un postulat al întregii activități psihice și servindu-ne de următoarea declarație a lui Spencer: »Ideia de fericire este totdeauna necesară pentru morală, ca și ideia de viață pentru fizică«; am putea zice, transformând această maximă, că: »Ideia de libertate este necesară pentru pedagogie tot așa pe necesară, ca și ideea de spațiu pentru fizică«.

Din examinarea sumară a acestor diverse concepții atribuite educației, vedem că unii pedagogi și filozofi consideră exclusiv pe om, nu pe individ, alții au în vedere mai mult partea socială; adecă unii nu se preocupă de dezvoltarea, decât de a desvoltă în copil individualitatea, pe călă vreme ceilalți ar dori, ca să prezente în copil pe cetățean sau pe membrul acestui mare organism, ce se cheamă societate — în întregime.

Cum însă omul pe care pedagogia solidarității caută ca să-l formeze, este o ființă foarte complexă, reese de aci, cât de greu este a-i da o definiție, care să fie bine primită de toți.

Într-adevăr, omul ni se înfățișează deodată ca individ și ca element al unui tot. Și dacă vrem să înțelegem un tot prin el însuși, apoi omul este o parte a unui organism — un animal social — după cum l'a numit Aristotel.

Și dacă societatea nu valorează decât prin membrii cari o alcătuiesc, apoi nici individul la sine nu are valoare, decât ca membru al so-

cietății; căci, dacă și aparține șiei, cu atât cu mai mare cuvânt aparține societății.

Să încercăm, întru cât ne permite spațiul revistei, a lămurii această idee.

Fiecare ființă omenească reprezintă o conștiință. Individul are eul său propriu care îi aparține și care-l deosebește de celelalte euri din univers. Dacă toți oamenii nu s'ar deosebi întru nimic unii de alții, nici un progres n'ar fi posibil.

De unde necesitatea, în educație, de a fortifica și desvoltă în copil cât mai mult individualitatea, spre a pune în valoare toate energiile sale fizice și morale — mentalitatea sa proprie, — ținând seamă tot deodată de marele fapt al solidarității sociale: individul nici odată nu e simplu, unitatea ființei sale nu stă decât în solidaritatea mai mult sau mai puțin desăvârșită a elementelor ce-l formează.

O comparație des întrebuintată va lămurii mai bine această idee: Individul în corpul social joacă același rol pe care-l are celula în organism. Ea posedă o viață proprie și întru oarecare senz independentă; însă în același timp celula e partea viețuitoare a unui organism care trăește și-și capătă adevărata valoare prin faptul, că este un element trebuincios al vieții întregului organism.

(Va urma)

Ce numim cultură adevărată.

După Szitnyai Elek.

Cuvântul cultură publicul îl înțelege în diferite chipuri. Mai tot omul, care știe cu ceva mai mult decât altul, ține îi place a se ținea pe sine de cult și pe acela, cari știu mai puțin de cât dânsul, s'a obicinuit de a-i privi de inculti. Mulți cred, că dacă au experiență în cutare cerc de cunoștință, sau dacă știu să apreeieze tot felul de obiecte și dacă maniera lor externă e fără excepție, deja se pot numi culți.

Însă cultura adevărată are cerințe cu mult mai superioare. Sub cultură adevărată înțelegem perfecțiunea armonică a sufletului, va să zică astfel de perfecțiune, care prima oară e bogată în sentimente estetice morale, a doua oară e bogată în cunoștințe generale, adecă dovedește interes bun spre tot ce este frumos, adevărat și bun, a treia oară e bogată în voință condusă de principii, adecă în caracter consecvent și a patra oară, în exterior corespunzător acestor însușiri interne, adecă se manifestează în manieră și în îmbrăcăminte; înțelegând sub intern sufletul, iar sub extern prezentarea individualității și comunicarea lui cu alți oameni.

Pentru prima cerință a culturii se recer cunoștințe generale; ceea ce înseamnă atâta, că omul cult să cunoască cel puțin legile și trăs-

rile principale ale diferitelor științe, adecă să știe cel puțin atâta, cât poate să dea o școală medie din sfera diferitelor științe. Cunoștințele aceste mai mult generale se referesc la legile cele mai principale. Deci nu putem pretinde de la omul cult, ca să fie specialist, e destul dacă are cel puțin cunoștințe generale.

A doua cerință este, ca omul cult să posedă sentimente estetice morale, corăspunzătoare. Să aibă deci inimă simțitoare nobilă, să simtească frumosul ori și unde s'ar manifesta, sau în știință, sau în societatea omenească. Nu pretindem să fie artist, dar să știe aprecia frumosul reprezentat. Dela sentimentele morale ale omului cult, se recere ca să participeze la bucuria și înfrăierarea consoților lui, să iubească, să pretuiască și să aprecieze niziunțele nobile și precum zice scriptura: »Să dea Domnului ce este a Domnului și omului ce este a omului«.

Ca a treia cerință am amintit voința condusă de principii, adecă caracterul. Principii numai acela poate avea, care e în curat într-o câlva cu scopul și cu chemarea vieții. Sub principii înțelegem: acele legi morale, acele adevăruri adevărate de experiență, cari ne servesc ca conducătoare la îndeplinirea faptelor noastre. O parte din principiile aceste le formează în om educațiunea, iar pe celelalte experiența proprie. Principiile aceste dau spiritului o direcțiune hotărâtă. Nici cunoștințele generale, nici sentimentele estetice morale nu sunt de ajuns, ca omul să se poată ferici, căci omul care nu are o voință firmă, adecă omul cu caracter neconstant, și pe lângă cea mai mare știință și artă, va putea deveni obiect de compătimire altora și în luptele grele ale vieții nu va ști să se apere nici pe sine, nici să scutească pe ai săi.

În luptele grele ale vieții avem lipsă de o putere morală cât mai mare și dacă aceasta nu o observă în noi oamenii, vor fi în stare a ne întrebunța ca obiect de compătimire, dar ca conducători sau ca apărători nici când. Această putere morală dă unora autoritate și involuntar potestate și îi face conducători celor slabi și popăuitorilor celor tari. Viața ne dovedește de nenumărate ori, că filozofi, artiști sau bărbați celebri în ceva, fără acest fundament al moralității, joacă un rol neînsemnat și vor deveni jocul unora cu mult mai slabi.

Așadară cultura adevărată conzistă în totalitatea acestor trei cerințe: în cunoștință, sentimente și voință. Unde se află aceasta armonie internă, acolo aceea se va manifesta și în afară căci după poruncile străbune ale naturii, între intern și extern se află asonanță. Aceea ce numim noi purtare morală, sau manieră, sunt numai reflexiunile celor trei mai înainte amintite. Am amintit, că într-o intern și extern se află le-

gătură strânsă, deci putem trage concluziune delă extern la intern și viceversa. Omul nu face excepțiune din legile naturii și așa și la om se află totdeauna legătură strânsă între intern și înfră manifestările externe ale celuiia. Din această dară foarte evident urmează, că sufletul aremest adecă cunoscător, simțitor și voitor și în purtarea externă, adecă în purtarea morală, în manieră și în atingerea cu alții se arată tot monic. Adecă e prevenitor, atent, iubitor de oameni, drept și întru cât se poate cuviindac. Știe ascultă cu atențiune părerea altora, desic contrazice cu a lui: stimează credința și dăvingerea, iar pe a sa, dacă e lipsă o explicație o apără cuviindac contra celeialalte. Ordinea curătenia, cari sunt caracteristicile sufletului se manifestează și în vestimintele lui; nu imită moda, dar îi place să se prezinte fără excepțiee. Cu totul altă icoană ne înfrășează sufletul în armonie. Adecă disonanța aceasta ne înfrășează defecte și în caracter. Un astfel de suflet neatenț, nu e iubitor de oameni, drept și în atingere cu alții înfrășează diferitele trepte ale înfrătalității. Se lingusește și e imbulzitor; iar de e de lipsă e insuferibil și siluitor. O atare disonance internă se manifestează și în extern, întru cât un astfel de om nu e curat, își neglijează mintele, ba și locuința lui e cuibul disordinară eventual al necurăteniei. Un intern și extern armonios englezul îl exprimă cu cuvântul »gentleman«.

Din toate acestea urmează, că omul nu are datorințe nu numai față de sine. Va ști în afară de susținerea proprie, are datorințe și față de patrie, va ști în fine, că numele statului om brav numai așa îl merită, dacă e membru de model al familiei, patriot însuflețit, cetățean împlinitor de datorință și dacă va rămânea cu dincios adevărat al bisericii. Un astfel de om servi patriei, nu cu cuvinte, ori cu formalități cu activitatea și mintea lui. Omul cult și că nu este cuvânt exprimat, judecată scrisă, fapta eseculată, care nu s'ar trage șirul întreg consecvențelor.

Causalitatea aceasta, care domnează ne duplecabil peste toate fenomenele naturii, îi se teste omului cult, ca cât numai se poate, și mai cu seamă dacă e între alții, în societate, strădă, în piețe publice, să fie atent după ce se cuvine la vorbire și ținuta corpului, căci deauna se află oameni, cari ne vor urmări atențiune și sau ne vor critica, sau ne vor imita. Dacă ne vom prezenta ca model pe care tremurăm urmărit, atunci și involuntar vom deveni educațorii și conducătorii altora; dacă însă vorbelor noastre sunt necorecte, totdeauna ne va întâlni cu niște semidocti, cărora tocmai acest lucru le va plăcea. Ne vor imita, și așa noi și înfră

zimir vom fi stricăcioși altora. Vom înțelege deci foarte superficial cugetă acela, care zice: *„Mă interesez de nime, lucrez fiecare după trebuința sa“*. Din datorințele ce le avem față de Dumnezeu, ca să fim cu stimă cuvenită față de activitățile aparținătoare la alta sectă religioasă, față de procesiuni și înmormântări, față de sărbătorile și ceremoniile altor societăți, eventual față de națiuni. Omul cult cel puțin a ceea ce își onoarea, că își ridică palăria înaintea unui conducător de procesiune, sau înaintea unui bărbat respectabil.

«Dacă mai privim odată peste toate acele lucruri orbit până acum despre cultura adevărată, ne vine clar înaintea noastră, că cultura adevărată nu e altceva de cât o perfecționare posibilă. Și fiindcă perfecționarea posibilă ne conduce la fericire, ce numim fericire omenească, cu altă înțelegere fiindcă fericirea nu o putem ajunge fără perfecționare, ne vom convinge, că a fi cât să ne om cult, înseamnă a ne feri și a ști să fim și pe alții.

În fine, dacă vom cugeta că scopul omului este fericirea, atunci cultura adevărată ni-se va prezenta ca un astfel de scop final, spre care în viața noastră, totul ni e datorință sfântă. Așadar vom înțelege astfel viața, atunci cultura adevărată, sau perfecționarea posibilă, cu alt cuvânt virtutea, e datorință.

Conform acestora virtutea nici nu e altceva decât unitatea armonică a minții, a spiritului și a inimii. Aceasta e unica frumusețe și tărie a sufletului, exprimându-ne poetic, aceasta e bunăstarea și floarea sufletului. Corect zice referitor la Teodor Alexandru Petöfi:

»Știi ce e floarea?
Bunătatea pământului.
Știi ce e bunătatea?
Floarea sufletului«.

Traducere de: *Efrem Brindea*,
pedagog c. III.

moriei colegului Teodor Pășcutiu.

În zilele aceste se împlineste un an de când în seminarul nostru fălăia flamura neagră — simbolul — par-că povestea cu sunetul lugubru al clopotelor — moartea colegului de pie memo-rii *Teodor Pășcutiu*.

Vestea aceasta îngrozitoare și de necrezut a stră-fulgerului zdrobitor în inimile noastre și a noastră nădejdea ce o aveam legată de dănsul.

Nu puteam crede, că pe o ființă în floarea tinereții să o poată păli și nimici boala în decurs de o săptămână; nu puteam crede, că moartea poate fi atât de tirană față de jalnicii părinți și unchiu și față de institutul întreg, ca să răpească dintre noi pe cineva în vârstă de copil.

Am rămas nemângăiați, căci soarta n'a voit nici să-l petrecem la mormânt și a ne lua ultimul

dureros adio — cel din urmă manifest de iubire — căci deodată cu moartea lui a trebuit și noi colegii să mergem la căminul părintesc,*¹) ce deosebire de cătătorie!... Sufletul lui nobil însoțit de rugăciunile noastre și de suspinurile celor ce l'au cunoscut, se înalță la o fericire nevăzută de ochiul omnesc, iar noi, spre căminul părintesc, pe care drum înainte de aceea cu 6 săptămâni era și el vesel între noi.

Ne-am întors după două săptămâni și cu lacrimi în ochi i-am cercetat noul sălaș, mormântul în care s'a așezat prea de timpuriu, iar la 6 săptămâni dela moartea lui am ținut „părăstas“ în biserica catedrală înălțând rugăciuni pentru odihna sufletului lui.

Il deplângem, pentru că în floarea tinereții, când cu gânduri mărețe după absolvirea gimnaziului din Beiuș, provăzută cu Testimoniul de maturitate, stipendiu al diecezei, se pregătea diligent în anul al doilea teologic pentru un viitor frumos, spre a fi apt „luminător al lumii“ și conștiencios „lucrător în agrul lui Hristos“, l'a răpit moartea, brăzdând o rană adâncă în inimile noastre, pentru că prin el am pierdut un nădăduit stâlp, o făclie a bisericei și națiunii; am pierdut o mlađiță, care ar fi devenit un arbore puternic, care putea apăra mulți arbori mici în viforul vremii.

Ce speranțe frumoase legam — cu tot dreptul — de dănsul, acum astrucate în negrul pământ străin, atât colegii și părinții cât și bunul unchiu, a căror mângăiere eră, iar mai târziu sprijin avea să fie.

Uită nu-l putem, nădejde avem însă, că Domnul de sus, care vede și știe viața fiecăruia, care trimite bucurie și durere, va usca și lacrimile celor ce-l plâng și va mângăia inimile cele zdrobite, cu roua milei sale răcoritoare, căci poartă grije de noi toți și nimic nu se întâmplă fără știrea Lui.

Înțeleg, că durerea jalnicilor părinți și unchiu e mare, căci în loc de a-și vedea răsplata îngrijirii lor văd și simt lipsa lui, căci l'au așezat în pământ, unde cu greu — spre a lor mângăiere — pot udă cu lacrimi mormântul lui împodobit de o mână necunoscută cu flori; pot însă prin rugăciunile bisericei cere dela Dumnezeu odihna și fericirea sufletului blând, mutat dela noi.

Ca o umbră, ca un vis a trecut viața colegului Teodor Pășcutiu, dar' numele lui va rămânea scris cu litere mari negre în analele acestui institut și o amintire neștearsă în memoria celor ce l-au cunoscut.

Colegii iubitori îi ridicăm un parastas acum, când dela pierderea lui se împlineste un an, rugând pe Dumnezeu să-l așeze cu dreptii.

Sufletul lui nobil s'a dus pe calea veciniceii, de unde nu este reîntoarcere, unde — după cuvintele Sfintei Scripturi — nu va fi nici moarte, nici suspinare nici scârbă, ci viață fără de sfârșit; iar noi am rămas întristați și cu speranța, că ne vom revedea în viața ceea mai bună și mai fericită.

Teodor Drăta,
stud. teol. c. III.

Nr. 415/1906

Examenul de cvalificațiune preotească cu candidații la preoție din dieceza Aradului, prescris prin Statutul Organic și Regulamentul special, se va ținea Luni în 6/19 Februarie 1906 și zilele următoare, la ora 9-a înainte de amiază în sala de ședințe a Consistorului diecezan gr. or. român din Arad.

*¹) Vezi »Biserica și Școala« anul 1905 pag. 64.

La examen sunt admiși toți acei absolvenți de teologie, cari conform §-lui 8 din Regulamentul special și-au subșternut aici până la 1/14 Februarie 1906 cererile corespunzător instruite.

Arad, la 24 Ianuarie (6 Februarie) 1906.

Ioan I. Papp
Episcopul Aradului.

Aviz.

Aducem la cunoștința publicului că **Administrația Tipografiei diecezană și redacțiunea revistei oficiale „Biserica și Școala” s'a mutat în localul din Str. Batthányi Nr. 2, alături cu localul Consistorului diecezan.**

În noul local spațios și mult mai corespunzător s'a instalat mașină cu motor și tot felul de aparate moderne, pentru a se putea face lucrări artistice din domeniul artei tipografice.

Nu mai puțin s'a îngrijit pentru aranjarea sistematică a depositului și serviciului publicului nostru.

CRONICA.

Dela universitatea săsească. Reprezentanta universității săsești și a celor șapte județe — serie „Tel. Rom.” — a fost întrunită zilele trecute în sesiune extraordinară în Sibiu. A ținut două ședințe, în 8 și 10 Februarie n. Ședințele au fost conduse de domnul comite-suprem și comes al Sașilor Gustav Thalmann. Dintre deputații români a participat numai domnul Dr. Liviu Leményi, iar dl. Dr. Aurel Vlad și-a scuzat absențarea.

Două chestii însemnate erau de rezolvat: alegerea secretarului pentru universitate, post devenit vacant prin trecerea domnului Bock la institutul de credit fonciar din Sibiu ca director, și aprobarea contractului legat cu o societate din Budapesta, care ia în exploatare pe 40 de ani pădurile celor șapte județe.

Secretar a fost ales domnul Dr. Julius Orendi, avocat în Brașov, cu totalitatea voturilor date, iar contractul prezentat reprezentanței a fost încuviințat, asemenea cu totalitatea voturilor.

În înțelesul acestui contract, societatea din Budapesta, plătește pentru exploatarea pădurilor celor șapte județe în curs de 40 de ani câte un sfert de milioane de coroane la an, peste tot deci zece milioane coroane, în rate de câte 125,000 coroane la fiecare jumătate de an. Din sfertul de milion primit în fiecare an, universitatea săsească va face unele investițiuni, va acoperi unele cheltuieli, iar restul, care rămâne în sumă de 114,000 coroane, va fi întrebuințat pentru scopuri culturale. Vor primi institutele de învățământ săsești de pe așa numitul fund regiu 68,400 coroane ajutor anual, apoi gimnaziul gr.-or. român din Brașov 7000 coroane și școlălele poporale române gr. ort. de pe fundul regiu 13,800 coroane, sume plătite în casa arhidiecezană din Sibiu. Mai primesc școlălele gr.-cat. române din Sibiu și Cohalm 2000 coroane, iar institutele ungurești de învățământ de pe fundul regiu 22,800 coroane.

În chestia împărțirii acestui venit curat, cizultă din exploatarea pădurilor celor șapte județe vorbit numai domnul Dr. Liviu Leményi, spunând părerea, că nu e mulțămît cu sume care vinbr, fite școlălele românești, dar contrapropunere male ei primește cu mulțămîtă și aceea ce li-se dă.

Referenți în chestia încuviințării contractului exploatare și a împărțirii venitului au fost domnii și Dr. Wolff, cărora adunarea le-a votat mulț. S'a votat mulțămîtă și dlui comes săseșc Thalmann pentru buna conducere a acestei sesiuni extraordinare care apoi a fost încheiată.

Legea clerului. În senatul român se discută proiectul de lege despre modificarea legii clerului. Dințta ținută Marți, 24 Ianuarie v. a luat cuvântul I. P. S. Sa Metropolitul Moldovei Partenie, făcând stăruirea, că proiectul de lege, deși nu e perfect multe părți bune, prin urmare trebuie votat. A spus apoi, că rolul preotului nu e numai acela de a face botezuri și cununii, ci mai ales acela de a ținea cu sfaturi pe credincioși în lupta vieții. Preoților trebuie întors deci spre acest înalt apote. Pentru a se putea însă face aceasta, cere ca teologia să fie pusă de a dreptul sub auzul sfântului sinod al bisericii autocefale române.

Averile din Moldova. În Moldova dintre arendași, 542 sunt Români, 399 Ovrei, 124 străini. 18 Români asociați cu Ovreii. Dintre 1-023-291 arendate în Moldova, 400-390 sunt cultivate de Români, 466-288 sunt ținute de Ovrei, 130-830 h de streini, și 25-693 sunt ținute în arenda de Români uniți cu Ovrei.

Predici sau învățătură la toate duminicile și sărbătorile anului, eulose de Petru Major de la Săn-Mărtin, ediție cu litere latinești de Dr. Elie D. E. partea I cuprinzând 11 predici, dela Duminică până la Vinerea mare. Prețul 3 cor Cluj. 1906.

Ca monument literar, dela începutul veacului nostru ca product al muncii incomparabilului român, a fost cătatului istoric, întemeietor al teoriei științifice a obârșiei neamului românesc; ca o lucrare a unui suflet de preot român: predicile lui Petru Major sunt binevenite, în lumina tiparului.

Editorul promite a scoate în fascicule în serie de predică a strălucitului Petru Major, care a fost înainte de toate și în toate român și preot român.

Filosofia Religiei, sau împăcarea credinței cu știința, de Vichenti Simiganoschi (Volumul I parte I generală. Cernăuț 1905. Prețul 3 cor) este titlul unui frumos studiu, al valorosului nostru colaborator din Bucovina.

Atragem atențiunea cetitorilor nostru asupra acestui studiu pe care îl pot căpăta la Tipografia noastră diecezană, cu prețul indicat (plus taxa poștală).

A apărut și se află de vânzare la tipografia diecezană în Arad, și la toate librăriile din țară cu prețul de 40 fil. ABC-dar pentru clasa I. de Iosif dovan și consoții. Ediția V. prelucrată după ortografa Academiei Române.

Carte de cetire pentru clasele 3 și 4 ale școlii poporale de Iuliu Vuia Aprobată cu decisiul Consistor aradan delă 13/26 August 1905 Nr. 3500. Prețul 60 fileri.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroh din **Brusturi**, protopresviteratul Peșteșului, comitatul Bistrița, prin aceasta se escrie concurs nou, cu termen de alegere pe ziua de **12/25 Martie** 1906.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt: 1. Cvarteriu cu două chilii,ulină, supraedificatele trebuitoare dintr-o rădăcină de aproape 400□. 2. Extravilanul de cl. I cu două arături, parte fânaț, de tot 14 jugh. cat. 3. Dela hal numărere de case, parohienji, cari au boi și plug, înmormântate de zi lucru cu plugul, iar dela cei săraci, o jumătate zi de lucru cu mâna. Viptul este înmormântat a-l da preotul. 4. Șolele îndatinate. 5. Intregire dela stat, conform evalueiției fiitorului preot.

Concurenții, până cu opt zile înainte de alegere vor prezenta în sfânta biserică din Brusturi, pentru a dovedi aptitudinile în slujba dumnezească, oratoric, cant și tipic.

Alesului i-se pune în prospect facerea unei case școlare noi.

Concursele, ajustate conform normelor în vigoare, adresate comitetului parohial din Brusturi, să se înregistreze subscrisului, în Birtin u. p. Rév, până la 5/18 Martie, 1906.

Comitetul parohial din Brusturi, din ședința ținută la 3/26 Ianuarie 1906.

Comitetul parohial

conțelegere cu mine: *Alexandru Munteanu* pprezv.

—□—

1-3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoarești dela parohia confesională gr.-or. română din com. Petriș (com. Arad pprezvit. M.-Radna), cu aceasta se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: a) în bani gata 700 cor., b) o încăpătoare de 24 metri de lemne din care este a se înmormânta și sala de învățământ; c) dela înmormântări cu o jumătate zi de lucru 2 cor., fără liturgie 1 cor.; d) o încăpătoare cu 2 încăperi, staul pentru vite și grădina de legume.

Dela recurenți se pretind următoarele documente: 1. Extras de botez. 2. Testimonii despre absolvirea școlii și de evalueiție în învățătoria. 3. Atestat despre serviciul neîntrerupt de mai înmormântat. 4. Declarațiune, că pe baza serviciului de când înmormântat prezentează pretenziune la cvinevenale.

Alesul va avea să instrueze elevii în cântările rituale și să conducă în biserică cantoratul, precum și să înregistreze toate agendele scripturistice referitoare la activitatea culturală fără altă remunerațiune.

Reflecții sunt avizați, a se prezenta la s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, cei care nu au capacitate de a conduce corul vor fi preferiți, ear cererile ajustate cu documentele necesare, adresate comitetului parohial din Petriș, a le subșterne în timpul ședinței P. O. D. protoprezviter tractual și inspector școlar Procopie Givulescu în M. Radna.

Petriș, din ședința comitetului parohial ținută la 5 Ianuarie 1906.

Sif Cimponeriu
presed. com. par.

Simeon Chiniz
not. com. par.

conțelegere cu: *Procopie Givulescu* prezv. insp. școl.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Almaș** se escrie concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”.

Venitele sunt: 1. Usufructul unui intravilan, și a 23 jugh. cat. pământ extravilan. 2. Birul preotesc (dela 1 casă una măs. cucuruz sfărmat, ear unde sunt 2 case pe un intravilan, câte 1/2 măsură). 3. Ștolele îndatinate, anume dela înmormântări mici (1—7 ani) câte 2 cor. 40 fil., prohodul mare dela cei săraci câte 6 cor., dela cei mai în stare 10 cor., ear cu liturgie și cu stâlpi 16 cor., pentru botez 1 cor., 20 fil., dela cununii 6 cor. cu estrase cu tot, pentru estrase private 3 cor. 4. Intregirea dela stat, conform evalueiției celui ales.

De cvartir se va îngriji alesul și tot acela va suportă toate dările publice, după sesia sa.

Se notează, că birul, pentru 1:3 Nri de case, se solvește din fondul de bucate, ear restul se încassează dela credincioșii din parohie.

Birul și toate venitele școlare după servicii se vor împărți, din întreaga comună, cu preotul actual, având și serviciul în — și afară de biserică a se săvârși, prin ambii preoți în întreaga comună, alternative, după rândul săptămânei.

Reflecții sunt poștiți ca recursele lor ajustate conform Regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial, să le subștearnă în termenul indicat la oficiul protoprezviteral gr. or. rom. din Buttyin, com. Arad, având a se prezenta în careva Duminecă ori sârbătoare în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în oratorie și în cele rituale.

Din ședința comitetului parohial din Almaș, ținută la 15/28 Ianuarie 1906.

Alexandru Nica
par. preș. com. par.

Ioan Iancin
inv. not. com. par.

In conțelegere cu: *Ioan Georgia* protoprezviter gr. or.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei **Măneasa**, se escrie concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în foaia oficioasă.

Venitele sunt: a) usufructul a 3 jugh. fânaț, b) birul constătător din 2 cor. dela circa 100 numere de case, c) ștolele îndatinate, d) intregirea dela stat conform evalueiției celui ales.

Casă parohială nu este, dările le va suportă cel ales.

Reflecții sunt poștiți a-și nainta recursul ajustat conform Regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial, în termenul fixat, la oficiul pprezvit. gr. or. rom. din Buttyin com. Arad, având a se prezenta în s. biserică în careva Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în oratorie și cele rituale.

Din ședința comitetului parohial din Măneasa, ținută la 10/23 Ianuarie 1906.

In conțelegere cu: *Ioan Georgia* protoprezviter gr. or.

—□—

2-3

Cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă, se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoarești — clasele inferioare din **Taut**.

Emolumentele sunt: a) 600 cor. bani, b) pentru conferință 10 cor., c) scripturistica 10 cor., d) lemne pentru școală și învățător 3 1/2 stângeni, e) cvartir liber și grădina (școlita), f) dela înmormântări unde va fi poștit 1 cor., ear cu liturgie 2 cor.

Cvinevenalul parohia nu'l asigură, ci va fi a se cere dela stat.

Reflecții au a-și nainta petitul ajustat cu documentele prescise și adresate comitetului parohial din Taut, la oficiul pprezvit. din Buttyin com. Arad, în ter-

minul fixat, având a se prezenta în acest termen, în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: Ioan Georgia protoprezviter gr. or.

—□—

2—3

Licitațiune minuendă.

În temeiul încuviințării Ven. Consistor diecezan din Arad, de sub Nr. 1996 ex. 1904, se publică concurs de licitare minuendă în scopul construirii unui gard de zid, cu grilaj din lemn de goron, în jurul sfintei biserici din comuna bisericască gr. ort. rom. din **Cherechiu**, (Kerek) comitatul Arad, pe **16 Feb. r Martie** a. c., la 10 ore a. m.

Prețul de exlamare este stabilit în suma de 1066 cor. 45 fil. — Înainte de începerea licitării, licitanții au se depună un vadiu de 10% d.n prețul de exlamare, în bani gata, ori în hârtie de valoare acceptabile, la mâinile epitropului bisericesc. Până la 9 ore, a. m. din ziua licitării, se primesc și oferte în scris, însoțite de vadiul corespunzător și de o declarațiune în care oferta să declare, că cunoaște planul, proiectul de spese și condițiunile de licitare și să va supune acestora întru toate.

Planul proiectul de spese și condițiunile de licitare se află și se pot vedea în cancelaria oficiului parohial din loc.

Se observă, că spese de călătorie nu se restituiesc și că comuna bisericască l și rezervă dreptul fără conziderare la rezultatul licitării, a da în întreprindere încercarea menționată acelu licitant care va avea mai multă garanță;

Cherechiu, la 19 Ianuarie 1 Februarie 1906.

Ioan Fofiu
preș. preș. com. par.

Ioan Micoroiu
not. com. par.

—□—

3—3

Calendarul diecezan pe anul comun 1906.

În editura tipografiei diecezane gr.-br. române a Aradului e deja gata și se poate avea și procura atât dela administrațiunea tipografiei diecezane, strada Révuy Nr. 10, cât și dela librării, cu prețul de 40 fileri.

La comande peste 10 exemplare 20% rabat date franco.

Se estinde pe 15 coale tipar garmond, prinde afară de partea calendaristică, calendar mic, șematismul mitropoliei gr.-or. rom. în general diezezei Aradului în special, cronologia pe ani sărbători și alie zile schimbăcioase, posturile, anrile etc. Genealogia caselor domnitoare, târguri Ungaria și Ardeal, instrucțiuni postale și telegraiar în partea literară:

Dutini și obiceiuri la nuntă, de Petru)
Din bătrâni de Maria Cioban. Din luptele vietii
Groșorean. Românce dela Grivița de V. Ale
Cine a adus sărăcia în Tume de Leon Tolstoi.
Înalt de St. O. Iosif. Insula șerpilor de Carmen
Cine-i Nuhăm? de Th. D. Speranță. Boerașul.
Pop Reteganul. Cântec de Maria Poponici. O zi
minecă la sate de P. Popa. Doine și Hore de
Sala. Povestiri de Gh. Tulbure, Plugarii de O
Goga. Din viața noastră de Petru E. Papp. Econ
Cultura cânepei, Protejarea paserilor, Sfaturi econ
Sentințe, glume și anecdote. Inserate și reclame

Il recomandăm cu multă căldură tuturor
lor cu carte, căci în calendarul acesta pe lângă
de 40 fileri află și o carte de lectură prețio
plăcută.

Cancelaria arhitectului român

Ioan Niga

ARAD, Strada József főherceg-út Nr.

(lângă „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese
edificii publice și private, primește lucrări în sfa
hitecturiei mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca spe
în ritul nostru oriental edifică și restaurează bir
în mod artistic, din care căuză îl recomandăm
sebi dlor parohi. Trimite planuri, schițe, specific
servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri grat

„Janus

„institut de asigurare mutuală pe viață în Vier

s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili,

este cel mai vechiu „Institut mutual de asigurare pe viață

pentru Austro-Ungaria.

Se bazează pe legile mutualității în puterea cărora accidentul capitalului anual trece în favorul celui asigurat

➡ Premii eftine. Condiții de asigurare favorabile. ➡

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duiel și sinucidere după 5 ani
Asigurare gratuită pentru caz de războiu. — Fără timbru de poliță și taxă de stat — Plătire la mome

Starea de asigurare 111.000,000 cor. \$ Avera institutului 31.000,000 cor.

Șumele de asigurare plătite până acum 56.000,000 cor.

Informațiuni îndatoritoare dă:

Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabric.

Lerchengasse Nr. 17. (N-rul Telefonului: 422).